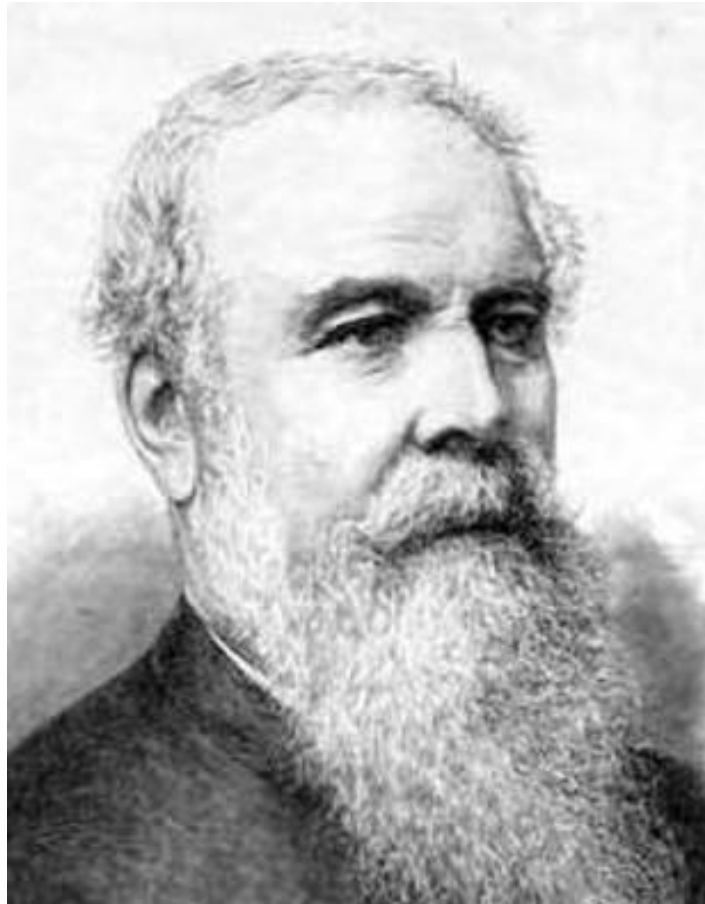

HET VERSTROOIDE ISRAËL VERGADERD

door
J.C. Ryle

'Hoor des HEEREN woord, gij heidenen! en verkondigt in de eilanden, die verre zijn, en zegt: Hij, Die Israël verstrooid heeft, zal hem weder vergaderen, en hem bewaren als een herder zijn kudde.' Jeremia 31:10.

De tekst boven deze pagina is buitengewoon rijk en veelomvattend. Hij bevat beide geschiedenis en profetie. Hij spreekt over de verstrooiing van Israël; dit is geschiedenis. Het spreekt van de vergadering van Israël; dat is profetie. Deze tekst vraagt de aandacht van Jood en heiden. Voor de Jood houden deze woorden hoop in : Israël zegt het, zal vergaderd worden. Voor de heiden houden ze een bevel in: hoor het woord des HEEREN, o gij volkeren en verkondigt in de eilanden: Hij Die Israël verstrooid heeft zal hem wederbrengen.

Lezer, het hele christendom wordt in deze tekst aangesproken. Een andere conclusie is niet mogelijk na een juiste interpretatie van dit Schriftgedeelte. Ook wij behoren tot de volkeren die Jeremia aanspreekt. Op ons komt de plicht te rusten die hier tot uitdrukking wordt gebracht. De tekst is de stem van de Heere tot al de kerken van Christus onder de heidenen. Het is een stem aan al de kerken van Engeland, Schotland en Ierland. Het is een stem tot de kerken van Duitsland, Zwitserland, Holland, Zweden, Denemarken en Amerika. Het is een stem tot het hele christendom. En wat zegt die stem? Hij vraagt ons, wijd en zijd de wil van God bekend te maken aangaande het Joodse volk. Hij vraagt ons, elkaar indachtig te maken Gods handelingen met Israël in verleden en toekomst. ***'Hij, die Israël verstrooid heeft zal hem weder vergaderen.'***

Lezer, ik vraag uw aandacht voor enkele minuten, waarin ik de Joodse kwestie u voorhoud op een beknopte en samenhangende wijze. Ik stel u voor het verleden, het heden en de toekomst van Israël te belichten vanuit de Heilige Schrift. Ik ken maar weinig teksten uit de Bijbel, die zo'n bondige samenvatting geven over dat onderwerp als deze die voor u ligt. Het is deze tekst die ik zal trachten te ontvouwen.

Ik vraag u het onderwerp niet af te doen als zijnde speculatief, een product van verbeelding en vruchteloos. De wereld is oud aan het worden. De laatste dagen zijn voor ons aangebroken. De fundamenten van de aarde zijn uit hun voegen geraakt. De aloude instellingen van de maatschappij raken 'uitgeburgerd' en worden vertrapt. Het einde aller dingen is aanstaande. Het past een wijs mens om zich naar de profetieën te richten, zeker in een tijd als deze. Nu is het de tijd om nauwgezet acht te slaan op de uitspraken die God gedaan heeft aangaande de toekomst van Zijn volk. In de tijd van het einde, spreekt Daniël, zullen de verstandigen het verstaan (Dan. 12:10).

Er zijn vier punten waarbij ik graag zou stilstaan ten aanzien van de woorden van Jeremia, zoals ze aan het begin van deze verhandeling zijn opgetekend:

- 1. de betekenis van het woord Israël, hier en elders in de Schrift;**
- 2. de huidige staat waarin Israël verkeert;**
- 3. de toekomstverwachting van Israël;**
- 4. de plicht die de kerken uit de heidenen hebben ten opzichte van Israël.**

1. De betekenis van het woord Israël.

De definitie van termen is een van de belangrijkste zaken in de theologie. Tenzij we de termen die we in onze godsdienstige uitdrukkingen bezigen verklaren, zijn onze argumenten veelal inhoudsloos.

Het woord 'Israël' wordt bijna zevenhonderd keer in de Bijbel gebruikt. Ik kan echter slechts drie betekenissen onderscheiden waarin het gebruikt wordt. Ten eerste is het een van de namen van Jakob, de vader van de twaalf stammen; een naam die hem speciaal van God gegeven werd. Ten tweede is het de naam van het rijk van de tien stammen, die gescheiden werden van de stammen van Juda en Benjamin in de dagen van Rehabeam. Dit rijk wordt dan vaak als Israël aangeduid tegenover het koninkrijk van Juda in het zuiden. Ten derde is het de naam die aan de hele Joodse natie wordt gegeven en aan al de nakomelingen van de twaalf stammen die uit Jakob voortgekomen zijn en die uit Egypte werden geleid tot in het beloofde land Kanaän. Deze betekenis is zonder meer de belangrijkste zoals die voorkomt in de Bijbel. Het is tevens de enige betekenis zoals die voorkomt in het Nieuwe Testament. Het is ook in deze betekenis dat ik het woord zie in mijn verhandeling. Dat God Israël verstrooit en wederom vergaderen zal geldt voor heel de Joodse natie.

Waarom houd ik mij met deze kwestie bezig? Het komt sommige lezers wellicht voor als verspilling van tijd en woorden om er zoveel over te zeggen. De dingen die ik gezegd heb zijn voor hen niets meer dan gemeenplaatsen. Dat Israël gewoonweg Israël betekent is voor hen allang duidelijk. Als dit de gedachte is van wie dan ook in wiens handen deze verhandeling is gekomen, dan ben ik daar dankbaar om. Toch zijn er helaas velen die deze zaken niet met dezelfde ogen zien als u en het is om hun bestwil, dat ik er wat langer bij stilsta.

Eeuwenlang heeft er in de kerken van Christus een vreemde en in mijn ogen niet te rechtvaardigen manier van omgaan bestaan met het woord 'Israël.' Het is uitgelegd in vele passages van de psalmen en de profeten alsof het uitsluitend ging om heidense gelovigen. Zijn er geen beloften die aan Israël ontstolen zijn? Mensen hebben voortdurend te horen gekregen dat deze beloften bestemd zijn voor christelijke heiligen. Zijn er niet vele glorierijke beloften waarvan gezegd wordt dat ze ter vervulling gereed liggen voor Israël? Altijd is er aan de mensen verteld dat ze de overwinningen en de triomfen van het Evangelie in de kerken beschrijven. Er zijn hiervoor bewijzen te over en dus behoef ik er geen aan te halen. Er is geen mens die de enorme overdaad aan commentaren en populaire gezangen kan lezen zonder besef te hebben of the krijgen van dit systeem van uitleg waar ik het nu over heb. Ik heb lang tegen dat systeem geprotesteerd en ik hoop dat te blijven doen zo lang ik leef.

Ik ontken niet dat Israël een bijzonder typerend volk was en dat Gods verhouding met Israël bedoeld was om de verhouding tussen God en Zijn gelovig volk over de hele wereld te symboliseren.

Ik vergeet ook niet dat er geschreven staat: 'Gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, also is des mensen hart tegen den mens' (Spr. 27:19), en, welke geestelijke waarden ook in de profetie staan opgetekend ten aanzien van de Israëlische harten, dat die ook toegepast kunnen worden op de harten van de heidenen.

Ik zou er graag volledig begrip voor willen hebben dat Gods handelingen met Joden en christenen afzonderlijk geheel en al dezelfde zijn. Zonder berouw, geloof in Christus en heiligheid des harten zal geen enkele Jood of heiden ooit gered worden.

Waar ik tegen protesteer is de gewoonte, *om duidelijke uitspraken in Gods Woord wat betreft de toekomst van de Joodse natie te vergeestelijken, en ook om de volheid van die beloften uitsluitend van toepassing te doen zijn op de christenen.* Ik geloof dat die gewoonte in geen enkel opzicht gewettigd wordt door de Schrift en dat ze een lange, droevige nasleep heeft.

Waar, zou ik zelfs durven aanvoeren, vinden we een bewijs in het Nieuwe Testament dat het woord 'Israël' op iemand anders kan worden toegepast dan alleen op de natie Israël? Ik weet er geen te vinden. Integendeel, ik bemerk dat, wanneer de apostel Paulus oudtestamentische profetieën aanhaalt, hij heel sterk aarzelt om teksten aan te halen die specifiek het woord 'heidenen' gebruiken. Vaak wordt ons in het Nieuwe Testament verteld, dat onder het Evangelie heidenen 'medeërfgenenamen en mededeelgenoten Zijner belofte zijn' evenals gelovige Joden (Ef. 3:6). Maar dat gelovige heidenen ook 'Israëlieten' genaamd kunnen worden, vind ik nergens terug.

Waar is het dan aan te wijten dat de taal van de psalmen en de profeten zo slecht geïnterpreteerd wordt en dat men komt tot buitenissige verwachtingen als zou de hele wereld bekeerd worden door de verkondiging van het Evangelie? Mijns inziens ligt dit nergens anders aan dan aan de foutieve uitleg van het woord 'Israël' en de daaruit voortkomende toepassing van beloften voor de kerken vanuit de heidenen, waar ze in feite niets mee te maken hebben. De geringste fouten in de theologie hebben altijd kwalijke gevolgen. Nimmer past iemand een verkeerde schriftuitleg toe, of dat heeft kwalijke gevolgen en kleurt de hele toon van zijn of haar godsdienst.

Lezer, verder wil ik dit gedeelte van mijn verhandeling laten voor wat het is. Ik ben ervan overtuigd dat haar belang niet overgewaardeerd kan worden. In feite ligt een juist begrip ervan aan de wortel van de hele Joodse kwestie en van alle profetieën aangaande de Joden. De plicht, die de christenen hebben tegenover de Joden, zal nooit geheel juist begrepen worden als zij geen besef hebben van de plaats, die Israël in de Schriften inneemt.

Voordat ik ook maar één stap verder ga, wil ik de lezers van deze verhandeling een duidelijke, praktische vraag stellen. Ik vraag u heel simpel welke betekenis hecht u aan woorden als 'Israël', 'Jacob' en dergelijke, als u deze tegenkomt in de psalmen en de profeten van het Oude Testament? Er zijn er velen, die de Schrift veelvuldig onderzoeken en zeker eens per jaar de psalmen en de profeten doorlezen. Natuurlijk hecht u een bepaalde betekenis aan de woorden die ik u noemde. Welke betekenis is deze? Het is van groot belang dat het de juiste is.

Lezer, laat ik u vandaag een vriendelijke vermaning mogen geven. Houd u aan de letterlijke betekenis van de Bijbelwoorden en wacht u ervoor om ervan af te wijken, behalve in gevallen van absolute noodzaak. Houdt u verre van dat systeem van allegoriseren, vergeestelijken en aanpassen waarmee de school van Origenes eenmaal begon en dat zich zo'n grote plaats heeft weten te verwerven in de kerk. Richt u zich bij het lezen van de geautoriseerde versie van de Engelse Bijbel niet te veel op de aanwijzingen boven de hoofdstukken en de 'inhoudsopgaven' aan het begin van de hoofdstukken. Ik kan niet anders zeggen dan dat het hoogst ongelukkige toevoegsels zijn bij de overigens zo bewonderenswaardige vertaling. Vergeet niet dat die inhoudsopgaven en aanwijzingen niet door geïnspireerde handen werden opgetekend. Bij het lezen van de profeten vormen ze vaak geen ondersteuning, maar een hinderpaal voor het verstaan van de teksten. Houd voor zeker dat, wanneer u de psalmen en de profeten leest, Israël 'Israël' betekent, evenals Sion, Sion; en Jeruzalem, Jeruzalem. En tenslotte, welke invulling u geeft voor uw ziel wat betreft de woorden die God spreekt tot Zijn oude volk, verlies de eerste betekenis van de tekst nooit uit het oog.

2. Het tweede punt in de tekst waarbij ik wil stilstaan is *de huidige staat, waarin Israël verkeert*.

De uitdrukking die door Jeremia wordt gebruikt beschrijft heel precies de situatie, waarin de Joden zich vandaag de dag bevinden en gedurende achttienhonderd jaar hebben bevonden. Ze zijn een 'verstrooid' volk. De legers van Assyrië, Babylon en Rome zijn, het ene na het andere, over Israël heengestormd en hebben haar inwoners in ballingschap meegevoerd. Maar weinig of geen mensen van de tien stammen blijken te zijn teruggekeerd uit de Assyrische ballingschap. Nog geen vijftigduizend uit Benjamin en Juda kwamen terug van de Babylonische ballingschap. Uit de laatste en ergste ballingschap, toen de tempel werd verwoest, evenals geheel Jeruzalem, kwam niemand terug. Gedurende achttien eeuwen is Israël verstrooid geweest naar de vier hoeken van de aarde. Zoals het wrak van een schip zijn de Joden heen en weer geslingerd geweest over alle wateren en zijn, in stukken verbroken, op alle kusten gestrand.

Maar hoewel Israël verstrooid is geraakt, is het nooit vernietigd. Eeuwenlang is het een apart volk gebleven, zonder koning, zonder land, zonder territorium, maar nooit is het verloren gegaan of opgegaan in andere volkeren. Veelvuldig is het onder de voet vertrapt, maar het is nooit van het geloof van zijn vaders afgefallen. Het is vervolgd, maar nooit vernietigd. Ook op dit moment is het een onderscheiden volk op aarde als geen ander. Als zodanig is het een niet te beantwoorden vraag voor de ongelovige, een onoplosbaar vraagstuk voor de politici en een duidelijke les voor de hele wereld. Romeinen, Denen, Saksen, Normandiërs, Belgen, Fransen en Duitsers hebben zich allen op hun beurt op Engelse bodem gevestigd. Maar zij allen hebben op de lange duur hun onderscheidende eigenschappen verloren. Zij allen zijn uiteindelijk geïntegreerd in de Engelse samenleving, ook al duurde dit soms enkele eeuwen.

Met de Joden is dit echter nooit het geval geweest. Zo verstrooid als ze waren, was er altijd een samenbindend element waar geen enkele omstandigheid iets aan kon veranderen. Zo verstrooid als ze zijn, is er geen natie op aarde waar de nationale vitaliteit zo groot is als bij hen. Waar u ook zoekt, u zult ze vinden. Vestig u in koude of warme landen, u zult er Joden ontmoeten. Maar waar u zich ook vestigt, dit wonderlijke volk blijft hetzelfde. Hoewel ze vaak een sterke minderheid vormen ten opzichte van de volkeren waar ze wonen, de Joden blijven zichzelf. Drieduizend jaar geleden zei Bileam: 'Dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de heidenen niet gerekend worden.' Achttienhonderd jaar geleden zei de Heere: 'Dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.' We zien deze woorden voor onze ogen in vervulling gaan. (Num. 23:9; Luk. 21:32).

Door wiens handen werd deze verstrooiing van Israël bewerkstelligd? De tekst die voor ons ligt zegt overduidelijk, dat het de hand van God was. Het waren niet de handen van Tiglat-Pileser of Salmanézer, Nebukadnézar of Titus. Zij waren niet meer dan instrumenten in de handen van een Hogere Macht. Het was die God die alle dingen gebiedt op aarde en in de hemel, die de twaalf stammen verspreidde over het gelaat des aardrijks. Het was dezelfde God die Israël uit Egypte bracht met een machtige hand en hem in Kanaän plantte, die hem bij de wortels vatte en hem deed 'omzwerven onder de heidenen.'

En waarom deed God dit zware oordeel Israël overkomen? Waar valt de verstrooiing van zo'n sterk bevoorrecht volk aan te wijten? Het zoeken naar het antwoord hierop is erg nuttig. Laat ons scherp acht geven op dat antwoord.

De Joden zijn een 'verstrooid' volk vanwege hun vele zonden. De hardigheid van hun harten en hun stijfkoppigheid, hun onboetvaardigheid en ongeloof, hun negeren van voorrechten en geschenken, hun afwijzen van profeten en boodschappers, van de hemel gezonden, en hun uiteindelijke weigering om Jezus Christus te ontvangen, de enige Zoon van de Koning. Dat waren de dingen die de toorn van God op hen brachten. Dat waren de redenen voor hun huidige verstrooiing. De wijnstok die uit Egypte werd gebracht, bracht wrange druiven voort. De landlieden, aan wie de wijngaard was verhuurd, verdeden de vruchten die de wijngaard voortbracht. De mensen die voortkwamen uit het geslacht dat de slavernij had gekend kwamen in opstand tegen Hem die hen bevrijd had. Daarom onstak de toorn van God en was er geen uithelper meer. Daarom zegt Hij: 'Uit alle geslachten des aardbodems heb ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden heden over ulieden bezoeken' (Amos 3:2). 'Welke ook gedood hebben den Heere Jezus, en hun eigen profeten; en ons hebben vervolgd en Gode niet behagen, en allen mensen tegen zijn; en verhinderen ons te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden; opdat zij te allen tijd hun zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde' (1 Thess. 2:15).

Israël werd verstrooid om een voortdurende waarschuwing te zijn voor de kerken van God uit de heidenen. De Joden zijn Gods baken of zoutpilaar voor het gehele christendom en een duidelijk merkteken dat allen, die God kennen, nooit mogen vergeten. Zij laten alle christenen zien hoe God de geestelijke hoogmoed en zelfingenomenheid haat; zij tonen Gods heilige verontwaardiging over hen die de tradities hooghouden maar van het Woord afdwalen en ook Gods toorn over formalisme en vormendienst. Als er iemand is die wil zien hoe groot Gods toorn over zulke zonden is, die kijke slechts naar de toestand waarin de Joden zich bevinden. Gedurende achttienhonderd jaar heeft de Heere hen aan de ogen van de wereld voorgehouden en Zijn afschuw over hun zonden opgetekend, opdat elk die wil ze kan lezen.

Ik kan dit deel van mijn verhandeling niet afsluiten zonder allen die het lezen dringend aan te raden, een praktische les te leren uit de verstrooiing van Israël. Houdt de oorzaken van hun verstrooiing in gedachten en verval niet in dezelfde zonden. Ik ben ervan overtuigd, dat deze waarschuwing juist in deze laatste dagen van groot gewicht is. Ik ben ervan overtuigd, dat de meningen die stoutmoedig worden rondgebazuind en openlijk erop nagehouden worden door veel godsdienstige leermeester, juist van alle christenen vragen ten zeerste op hun hoede te zijn. Het is niet zonder reden dat de Heere zegt: 'Ziet toe, en wacht u van de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën' (Matth. 16:6). Ziet op uw eigen hart. Laat u niet in met valse leerredenen. Kerken zijn nooit veilig tenzij de leden hun eigen verantwoordelijkheid kennen. Laten we naar onszelf kijken en onze eigen zielen op het oog hebben. Dezelfde God die Israël verstrooide om zijn zonden leeft nog. En wat zegt Hij tot de kerken van Christus in deze tijd? Hij zegt: 'Zijt niet hooggevoelende, maar vrees. Want is het, dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, zie toe, dat Hij ook mogelijk u niet spare' (Rom. 11:20, 21).

3. Het derde deel van de tekst, waarover ik zou willen nadenken gaat over *de toekomstverwachtingen van Israël*.

Met het ter sprake brengen van dit onderwerp voel ik, dat ik het terrein van de onvervulde profetie ga betreden. Ik wil dit met alle mogelijke eerbied doen en tevens met een diep besef van de enorme moeilijkheden die deze studie met zich meebrengt en van de grote hoeveelheid verscheiden meningen, die er bestaat over dit onderwerp. Toch moet de dienaar van God geen meester op aarde raadplegen. De waarheid zal niet licht benaderd worden tenzij alle predikanten hun meningen ten volle, onbeperkt en zonder terughouden verkondigen en de mensen de mogelijkheid geven te overdenken hetgeen zij verkondigen.

Lezer, hoe groot de moeilijkheden bij dit onderwerp ook zijn, er zijn twee punten die voor mij overduidelijk zijn.

- Een van deze is de persoonlijke terugkeer van de Heere Jezus Christus voor de komst van het Duizendjarig Rijk.
- Het andere punt is de letterlijke vergadering van de Joodse natie en hun terugkeer naar hun eigen land.

Ik zal van niemand zeggen dat deze twee zaken essentieel zijn voor de zaligheid en dat er voor zo een geen redding bestaat tenzij hij dezelfde mening heeft als ik. Toch komen deze waarheden mij even zeker voor als dat de Godheid van Christus voor mij een voldongen feit is.

Wat zegt nu de tekst over de toekomstverwachting van de Joden? De tekst zegt: 'Hij, die Israël verstrooide, zal hem weder vergaderen.' Dat vergaderen is een gebeurtenis die duidelijk nog moet plaatsvinden. Het zou op geen enkele wijze toepasbaar zijn geweest op de tien stammen van Israël. Zij zijn op geen enkele wijze ooit vergaderd geworden. Hun verstrooiing is nooit tot een einde gekomen. Het kan niet toegepast worden op de terugkeer van het overblijfsel van de stammen van Juda en Benjamin uit de Babylonische ballingschap. De taal van de tekst maakt zo'n toepassing onmogelijk. De tekst is van toepassing op de heidenen, 'de naties.' De aanzegging die van hen geëist wordt dient gericht te worden aan de 'eilanden, die verre zijn.' In de dagen van de Babylonische ballingschap wisten de naties van de wereld niets van het Woord van God. Ze waren in duisternis verzonken en hadden zelfs van de Naam des Heeren niet gehoord. Als Jeremia hun had opgedragen om de terugkeer van de Joden uit Babylon uit te roepen, zou dat onder die omstandigheden nutteloos en dwaas geweest zijn. Er is maar één eerlijke en legitieme uitleg van deze tekst. De gebeurtenis waarover deze spreekt is nog toekomst. De vergadering waarover gesproken wordt moet nog plaats gaan vinden.

Lezer, ik geloof dat de interpretatie die ik zojuist heb weergegeven, in overeenstemming is met vele andere profetieën uit de Heilige Schrift. De tijd zou ontbreken om ook maar een tiende deel van de teksten aan te halen, die steeds dezelfde waarheid verkondigen. Van de zestien profeten uit het Oude Testament zijn er tenminste tien, bij wie de wedervergadering van de Joden in de laatste dagen uitgesproken genoemd wordt. Van deze tien zal ik er telkens een aanhalen. Met opzet zeg ik 'een.' Ik ben bevreesd om het onderwerp met bewijzen te overladen. Ik wil de lezers er alleen op wijzen dat er een overdaad aan bewijzen zou geleverd kunnen worden.

Hoort wat Jesaja zegt, hoofdstuk 11:11,12:

'Want het zal geschieden te dien dage, dat de Heere ten anderen male Zijn hand aanleggen zal om weder te verwerven het overblijfsel Zijns volks, hetwelk overgebleven zal zijn van Assyrië, en van Egypte, en van Pathros, en van Morenland, en van Elam, en van Sinear, en van Hamath, en van de eilanden der zee. En Hij zal een banier oprichten onder de heidenen, en Hij zal de verdrevenen van Israël verzamelen, en de verstrooiden uit Juda vergaderen, van de vier einden des aardrijks.'

Hoort wat Ezechiël zegt (37:21):

'Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal de kinderen Israëls halen uit het midden der heidenen, waarhenen zij getogen zijn, en zal ze vergaderen van rondom, en brengen hen in hun land.'

Hoort wat Hosea zegt (1:11, 3:4,5):

'En de kinderen van Juda, en de kinderen Israëls zullen samenvergaderd worden, en zich een enig hoofd stellen, en uit het land optrekken,, want de dag van Jizreël zal groot zijn. Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten, zonder koning, en zonder vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder efod en terafim. Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken den HEERE, hun God, en David, hun koning; en zij zullen vrezende komen tot den HEERE en tot Zijn goedheid, in het laatste der dagen.'

Hoort wat Joël zegt (3:20):

'Maar Juda zal blijven in eeuwigheid, en Jeruzalem van geslacht tot geslacht.'

Hoort wat Amos zegt (9:14,15):

'En Ik zal de gevangenis van Mijn volk Israël wenden, en zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen, en wijngaarden planten, en derzelver wijn drinken; en zij zullen hoven maken, en derzelver vrucht eten. En Ik zal ze in het land planten; en zij zullen niet meer worden uitgerukt uit hun land, dat Ik hunlieden gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.'

Hoort wat Obadja zegt (1:17):

'Maar op den berg Sions zal ontkoming zijn, en hij zal een heiligheid zijn; en die van het huis Jakobs zullen hun erfgoederen erfelijk bezitten.' Hoort wat Micha zegt (4:6,7):

'Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik haar, die hinkende was, verzamelen, en haar, die verdreven was, vergaderen, en die Ik geplaagd had. En Ik zal haar, die hinkende was, maken tot een overblijfsel, en haar, die verre henen verstoten was, tot een machtig volk; en de HEERE zal Koning over hen zijn op den berg Sions, van nu aan tot in eeuwigheid.'

Hoort wat Zefanja zegt (3:14-20):

'Zing vrolijk, gij dochter Sions, juich, Israël; wees blijde, en spring op van vreugde van ganser harte, gij dochter Jeruzalems! De HEERE heeft uw oordelen weggenomen, Hij heeft uw vijand weggevaagd; de Koning Israëls, de HEERE, is in het midden van u, gij zult geen kwaad meer zien. Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Sion! laat uw handen niet slap worden. De HEERE, uw God, is in het midden van u, een Held, Die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich. De bedroefden, om der bijeenkomst wil, zal Ik verzamelen, zij zijn uit u; de schimping is een last op haar. Ziet, Ik zal te dien tijde al uw verdrukkers verdoen; en Ik zal de hinkenden behoeden, en de uitgestotenen verzamelen; en Ik zal ze stellen tot een lof, en tot een naam, in het ganse land, waar zij beschaamd zijn geweest. Te dier tijd zal Ik ulieden herwaarts brengen, ten tijde namelijk, als Ik u verzamelen zal; zekerlijk Ik zal ulieden zetten tot een naam en tot een lof, onder alle volken der aarde, als Ik uw gevangenschappen voor uw ogen wenden zal, zegt de HEERE.'

Hoort wat Zacharia zegt (10:6-10):

'En Ik zal het huis van Juda versterken, en het huis van Jozef zal Ik behouden, en Ik zal hen weder inzetten; want Ik heb Mij hunner ontfermd, en zij zullen wezen, alsof Ik hen niet verstoten had; want Ik ben de HEERE, hun God, en Ik zal ze verhoren. En zij zullen zijn als een held van Efraïm, en hun hart zal zich verblijden, als van den wijn; en hun kinderen zullen het zien, en zich verblijden, hun hart zal zich verheugen in den HEERE. Ik zal hen toesissen, en zal ze vergaderen, want Ik zal ze verlossen; en zij zullen vermenigvuldigd worden, gelijk zij te voren vermenigvuldigd waren. En Ik zal hen onder de volken zaaien, en zij zullen Mijner gedenken in verre plaatsen; en zij zullen leven met hun kinderen, en wederkeren. Want Ik zal ze wederbrengen uit Egypte, en Ik zal ze vergaderen uit Assyrië; en Ik zal ze in het land van Gilead en Libanon brengen, maar het zal hun niet genoeg wezen.'

Hoort tenslotte wat Jeremia zegt (30:3,11):

'Want zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik de gevangenis van Mijn volk, Israël en Juda, wenden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen wederbrengen in het land, dat Ik hun vaderen gegeven heb, en zij zullen het erfelijk bezitten.

Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen; want Ik zal een voleinding maken met al de heidenen, waarhenen Ik u verstrooid heb; maar met u zal Ik geen voleinding maken, maar ik zal u kastijden met mate, en u niet gans onschuldig houden.'

Lezer, ik plaats deze teksten u voor ogen zonder bijschrift of commentaar. Mijn enige wens is dat ze gewogen en overdacht zullen worden, en dat de hoofdstukken waarin ze voorkomen zorgvuldig gelezen worden. Eén opmerking volstaat, denk ik. Ze wijzen alle op een tijd in de toekomst. Ze voorspellen alle de vergadering van de Joodse natie van de vier uitersten der aarde en de terugkeer naar hun eigen land. Ik moet u zeggen dat het onderwerp veel groter aandacht verdient dan deze verhandeling eraan geeft. Toch is het beter niet in te gaan op onderwerpen, die van betrekkelijk ondergeschikt belang zijn. Ik zal de kwestie niet verder compliceren door in te gaan op de wijze, waarop Israël vergaderd zal worden en met welke verschijnselen dat gepaard zal gaan. *Ik zou u met bewijzen uit de Schrift kunnen laten zien dat de Joden misschien, hoewel ootmoediger, in een onbekeerde staat bijeenvergaderd zullen worden, en eerst daarna geleerd zullen worden te zien op Hem die zij doorstoken hebben.* Ik zou over de toekomstige heerlijkheid van Jeruzalem kunnen spreken, nadat de Joden teruggekeerd zullen zijn en van de laatste belegering die het zal ondergaan, waarover Zacharia spreekt en ook onze Heere Jezus Christus. Ik houd echter op. Ik wil mij niet wagen buiten de grenzen van mijn tekst. Het is wellicht beter te blijven bij de gewichtige belofte, zoals die zo treffend verwoord wordt. Het verstrooide Israël zal weder vergaderd worden. Dat is de toekomstverwachting van Israël.

Bestaat er tegenbewijs voor deze woorden in het Nieuwe Testament? Ik kan niets vinden. In een hoofdstuk van de brief van Paulus aan de Romeinen wordt het onderwerp uitgebreid behandeld. Een geïnspireerde apostel spreekt daar over Israël als 'aanneming' in Gods goedertierenheid, 'ingeënt' en 'gespaard' (Zie Rom. 11:15-32).

Is er enige onmogelijkheid ten aanzien van deze vergadering Israëls? Wie durft er van onmogelijkheden te spreken? Betreft het een ongelovige, laat hem dan het verleden en de huidige staat van Israël verklaren. Als hij daartoe in staat is zullen we naar hem luisteren. Betreft het een christen, laat hem dan denken aan het feit dat bij God niets onmogelijk is. Laat hem het visioen van Ezechiël over de dorre beenderen lezen en opmerken op wie dat visioen van toepassing is. Laat hem zien op zijn eigen bekering en opstanding uit de dood van zonden

en misdaden en dan de onbetamelijke gedachte herroepen, dat bij God iets onmogelijk zou zijn.

Is er iets wat inconsequent is wat betreft Gods handelen tot nu toe in het bijeenvergaderen van Israël? Is het zo absurd om een dergelijke gebeurtenis te verwachten? Welke redenen hebben wij om dat te beweren? Indien we zien op de opeenvolging van gebeurtenissen is er geen grond om niet te geloven, dat God nog wonderlijke dingen aan het Joodse volk zal tonen. Het zou immers niet wonderbaarlijker zijn wanneer we hen opnieuw in Palestina bijeenvergaderd zouden zien, nadat ze reeds eenmaal uit Egypte het beloofde land binnengingen. Wat God eenmaal bewerkstelligd heeft kan Hij zeker nogmaals verrichten.

Is er iets wat onmogelijk is in het bijeenbrengen van Israël? Helaas lezers, wij zijn maar armelijke beoordelaars van de mogelijkheden Gods. Gods wegen, om Zijn eigen doelstellingen te bewerkstelligen kunnen nooit volgens menselijke normen beoordeeld worden. In de dagen toen de kinderen Israëls uit Egypte togen zou nooit iemand gezegd hebben, dat het waarschijnlijk was dat dit volk van slaven ooit een boek zou produceren dat de wereld op zijn kop zou zetten. Toch heeft die natie dat wel gedaan. Uit dat volk is de Bijbel voortgekomen. Zou iemand vierduizend jaar geleden ooit beweerd hebben dat het waarschijnlijk was dat de Zoon van God naar de aarde zou komen en aan het kruis zou moeten lijden, voordat Hij weder zou komen om in heerlijkheid te regeren? Toch is dat het geval geweest. Christus heeft geleefd, Christus heeft geleden en Hij is gestorven. Weg met dit gepraat over onmogelijkheden. Gods wegen zijn niet onze wegen.

Is er tenslotte iets dat fanatiek of dweperig overkomt ten aanzien van Israëls toekomst? Waarom zouden mensen dat beweren? Uw eigen ogen tonen u dat de orde van zaken in de huidige bedeling de wereld nooit zal bekeren. Er is geen kerk of gemeente, of bijeenkomst waar de bekeerden meer zijn dan een kleine schare. Er is nooit een dienaar Gods op aarde geweest, en die zal er ook niet komen, die ooit meer heeft gezien dan het 'afzonderen' van een uitverkoren volk. Er moet een grote verandering komen eer de aarde met de kennis van de Heere vervuld zal zijn. Een nieuwe orde leraren moet opgeleid worden en een nieuwe bedeling ingeluid. *Ik ben er stellig van overtuigd dat deze leraren bekeerde Joden zullen zijn.* Eerst dan zal de vervulling van die opmerkelijke woorden gezien worden: 'Want indien hun verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de doden?' (Rom. 11:15).

Ik mag niet langer bij dit deel van mijn onderwerp stilstaan. Ik eindig met een algemene opmerking die bij de lezers wellicht overkomt als een waarheid als een koe. Dat mag dan zo zijn, toch geloof ik dat deze opmerking van levensbelang is en ik wens van harte dat zij een diepe indruk op ons achterlaat.

Ik vraag u dan om vast in uw gedachten te houden dat, wanneer God zegt dat iets zal gebeuren, wij dat moeten geloven. We hebben het recht niet om te gaan spreken over mogelijk en onmogelijk, waarschijnlijk en onwaarschijnlijk, redelijk en onredelijk. Wat is dat anders dan vermomd scepticisme en versluierd ongelooft? Wat heeft de Heere gesproken? Wat zegt de Schrift erover? Wat is in het Woord opgetekend? Dat zijn de enige vragen, waarop we het recht hebben een antwoord te geven en als het antwoord duidelijk is, hebben we niets anders te doen dan het te geloven. Onze rede zou in verweer kunnen komen. Onze vooropgezette meningen over wat God behoort te doen zouden een ernstige schok kunnen ondergaan. Onze eigen systemen van profetische analyses zouden aan stukken gescheurd kunnen worden. Onze geheime vooroordelen zouden ernstig beschadigd kunnen worden.

Maar wat staat ons eigenlijk te doen? We moeten ons door de Schrift laten leiden of we zullen de meest ellendige van alle mensen zijn. Laat ons, koste wat het kost, vasthouden aan het Woord. Laat ieder mens een leugenaar zijn en God slechts waarheid.

Wat alle onvervulde profetieën betreft, ik verlang voor mijzelf terug te kunnen vallen op dit principe. Ik zie zeer veel dingen die ik niet kan verklaren. Ik zie vele moeilijkheden die ik niet kan oplossen. Toch wil ik dat principe niet opgeven. Ik ben vastbesloten alles te geloven wat God zegt. Ik weet dat het alles ten laatste als zijnde de waarheid bewezen zal worden. Ik lees in de tekst die vandaag voor ons ligt dat Hij zegt: 'Hij die Israël verstrooide zal hem weder verzamelen.' Dat moet waar zijn, welke moeilijkheden het ook met zich meebrengt. Dat Israël vergaderd zal worden geloof ik standvastig.

4. Het laatste punt waarover ik wil spreken is een puur praktisch punt. **Het is de plicht die de kerken uit de heidenen hebben tegenover Israël.**

Lezer, terwijl ik dit punt ter sprake breng, zou ik niet willen dat u ook maar een ogenblik zou veronderstellen dat de toekomstige vergadering van Israël afhangt van iets dat mensen kunnen doen. Gods raadslagen en doelstellingen zijn volkomen onafhankelijk van enige menselijke kracht. De zon zal vanavond op haar vaste tijd ondergaan en geen koningin, vorst, politicus, paus, president of keizer kan haar gang vertragen of stoppen. De getijden van de zee zullen deze week met hun eigen regelmaat verlopen en geen wetenschappelijke verordening of technische constructie kan die regelmaat verstoren. En op dezelfde wijze zullen de beloften Gods aangaande Israël op Zijn tijd in vervulling gaan, of we het weten willen of niet. Wanneer de 'tijden' en 'gelegenheden' die God in Zijn eigen macht heeft gesteld daar zullen zijn, zal Israël vergaderd worden, alle verbonden en samenzweringen van staatslieden ten spijt. Alle vervolgingen en ongelooft van afvallige kerken zal dat niet kunnen verhinderen.

Maar gegeven het feit dat wij naar deze dingen uitzien, behoren wij allen op het pad der gehoorzaamheid gevonden te worden. Het betaamt ons de ernstige vraag onder ogen te zien: wat voor mensen behoorden wij te zijn en op welke wijze zouden wij onze volledige instemming moeten betuigen aangaande Gods doelstellingen met de Joden? Moesten wijde opmerkelijke woorden van Paulus niet in gedachten houden, *dat door uw barmhartigheid ook zij barmhartigheid zouden verkrijgen?* (Rom. 11:31). Dat is de vraag waarop ik nu graag een kort, praktisch antwoord zou willen geven.

1. Ik geloof dan, ten eerste, dat het een plicht is die op alle christenen rust om bijzondere aandacht te hebben voor de geestelijke bekering van de Joodse natie en om hun bekering een speciale plaats in ons gebed te geven. Ik zeg met name: hun 'geestelijke' bekering. Ik laat hun burgerlijke en politieke positie voor wat die is. Ik spreek uitsluitend over de gesteldheid van hun zielen. Ik zeg dat we een bijzondere schuld bij hen hebben en dat deze schuld met zorg betaald moet worden.

We prijzen onze Bijbels en dat is juist. Een hemel zonder zon zou niet kaler zijn dan een wereld zonder Bijbel. Maar geven we er ons ooit rekenschap van, dat iedere bladzijde van dat gezegende boek door Gods inspiratie werd geschreven door Israëlitische handen? Vergeet niet dat wij ieder hoofdstuk dat we hebben, na God aan Israël te danken hebben. Er is geen godsdienstige groepering in Londen die elke maand mei bijeen komt, die niet voortdurend met Israëlitisch gereedschap werkt. We prijzen het heerlijk Evangelie van de genade Gods, en terecht. Een land zonder Bijbel, zoals China en Mongolië, is niets anders dan een morele woestijn. Zie het enorme verschil tussen Europa en Amerika enerzijds met het Evangelie,

ondanks al hun slechtheden, en Afrika en Azië zonder. Denken we er wel eens over na dat de eerste predikers van het Evangelie allemaal Joden waren? De mannen, die vaak ten koste van hun leven het gezegende nieuws van de gekruisigde Christus van stad tot stad brachten waren geen heidenen. De eersten die de lamp der waarheid van hand tot hand overgaven, totdat deze onze heidense voorvaders bereikte, waren allen mannen uit Israël.

Wij verheugen ons in Christus en verheerlijken wij Zijn persoon en werk. Dat mogen we zeker wel doen! Zonder een levende Zaligmaker en Zijn verzoenend bloed, eenmaal aan het kruis vergoten, zouden we er inderdaad slecht aan toe zijn. Denken we er wel eens over na dat, toen de Zaligmaker ter wereld kwam om plaatsbekledend werk te doen, Hij geboren werd uit een Joodse moeder? Laat dat nimmer vergeten worden! Toen God 'geopenbaard werd in het vlees' en 'uit een vrouw geboren' werd, was die vrouw een maagd uit het geslacht van David. Toen de Redder vlees en bloed aannam zodat Hij de kop van de slang zou kunnen vermorzelen, was dat geen bloed van de heidenen, maar dat van één uit de twaalf stammen Israëls.

Lezer, ik besef maar al te goed dat dit aloude zaken zijn. Ze zijn vaak aanbevolen in de aandacht van de kerken. Ik schaam mij niet om ze opnieuw onder de aandacht te brengen. Ik zeg dat als er zoiets als dankbaarheid in het hart van een mens bestaat, het de plicht van alle christenen is om een bijzondere interesse te hebben voor wat wij aan de Joden te danken hebben.

2. Ik geloof tevens dat het een taak voor alle christenen is om zoveel mogelijk alle struikelblokken voor de Joden uit de weg te ruimen, en alles wat hen in het christendom ergert en hun bekering in de weg staat te vermijden. Deze zaak wordt uitdrukkelijk in de Schrift genoemd. We horen Jesaja erover spreken als hij zegt: 'Neemt den aanstoot uit den weg Mijns volks' (Jes. 57:14). Welzeker past het de profeet, zo te spreken. Niemand, die rond kijkt in de christelijke kerken, zal ontkennen dat hij daar het recht toe had.

Wat zullen we zeggen van de flagrante onheiligheid en schending van Gods heiligheid, die zo wijd verspreid is in Gods Koninkrijk? Wat zullen we zeggen van de openlijke, onbeschaamde afgoderij die het oog treft in alle rooms-katholieke kerken? En wat te zeggen van de schending van de dag des Heeren, die als de kanker voortvreet in de protestantse kerken? Wat zullen we zeggen van de algemeen voorkomende gewoonte om het Oude Testament rationalistisch te verklaren en zo de werkelijk gebeurde geschiedenissen van Abraham, Jacob en Jozef af te doen als kunstig uitgedachte fabelen? Wat zullen we zeggen van de traditionele profetie-interpretatie, die we vandaag de dag bij christenen zo vaak aantreffen? Het systeem om alle zegeningen toe te passen op de kerk van Christus en alle vervloekingen op het verachte Israël, en om alle profetieën over Christus' eerste komst letterlijk te nemen en alle profetieën over Zijn wederkomst figuurlijk? Wat zullen we er anders van zeggen dan dat ze een aanstoot zijn, een groot struikelblok op de weg voor de bekering van de Joden? Wat zijn het anders dan grote barrières tussen de Joden en Christus, barrières, door christenen opgeworpen?

Lezers, wij allen moeten ertoe bijdragen om deze struikelblokken weg te nemen. Juist hier kunnen wij allen aan mee helpen. Hiermee in ieder geval kan iedere christen de Joodse zaak dienen. Hoe zuiverder en heiliger wij ons geloof beleven en belijden, des te meer zullen we het aan Israël willen verkondigen. Hoe meer wij de afgoderij van Rome een halt toeroepen en tegen haar zonden en ontaarding strijden, des te eerder zullen de Joden geloven dat er iets goeds zit in het christendom. Hoe meer we het letterlijk interpreteren van de Heilige Schrift

bevorderen, des te meer zullen we erin slagen om vooroordelen uit de gedachten van eerlijke onderzoekers in Israël te verwijderen en hen voor te bereiden op wat wij te zeggen hebben.

3. In de derde plaats geloof ik, dat het de plicht van alle christenen is, bijzondere pogingen te doen om de bekering van de Joden te bevorderen. Ik zeg met opzet, bijzondere pogingen. De Joden zijn een bijzonder volk en moeten op bijzondere wijze benaderd worden.

Zij zijn bijzonder wat hun geestelijk denken aangaat. Ze vragen om een totaal andere aanpak dan de heidenen. Hun tegenwerpingen zijn niet dezelfde als die van de heidenen. Hun moeilijkheden zijn anders dan die van de heidenen. Zij geloven vele dingen, waarvan de heidenen nooit gehoord hebben. Zij hebben normen voor goed en kwaad waarmee de heidenen totaal onbekend zijn. Zij moeten, net als de heidenen, bekeerd worden. Net als de heidenen moeten zij bij Christus gebracht worden. Maar de gedachtegangen om de Joden te overtuigen zijn totaal anders dan die om de heidenen te overtuigen. Een getrouw zending zou het bewonderenswaardig goed kunnen doen onder de heidenen, maar het buitengewoon moeilijk kunnen hebben onder de Joden.

Ze zijn bijzonder wat betreft hun positie in de wereld. Ze worden niet allen bij elkander gevonden, zoals de Afrikanen in Sierra Leone, of de Hindoes in India, of de Nieuw-Zeelanders, of de Chinezen. Ze zijn nadrukkelijk een verstrooid volk met enkelen in het ene land en enkelen in het andere. Een poging om hen te bereiken behelst in feite niets anders, dan zendingen over de gehele wereld te sturen.

Omstandigheden als deze schijnen mij te duiden op het feit, dat niets minder dan een bijzondere poging van de christenen vereist wordt, willen ze ooit in staat zijn hun schuld aan Israël af te lossen. Er zal een verdeling van werk op het zendingsveld moeten komen. Er moet een bijzondere concentratie van prediking, gebed en liefdevolle omgang voor en met het Joodse volk komen, of de christelijke kerken hoeven nooit te verwachten dat er enig geestelijk goed uit de zending onder de Joden voortkomt. Zonder zulke bijzondere inspanningen zal de zaak van Israël een verloren zaak zijn. Zonder bijzondere inspanningen zie ik niet hoe de opdracht van deze tekst juist opgevolgd kan worden.

Hierop nu berust de claim op hulp, die *de Vereniging tot Bevordering van het christendom onder de Joden* vandaag de dag maakt. Het stelt hen in staat een speciale poging te ondernemen ten dienste van Israël. Het verschaft hun een uitlaat voor hun sympathieën en een betrouwbare manier om het Evangelie aan Gods oude verbondsvolk te verkondigen. In dit licht wil ik de Vereniging hartelijk aanbevelen bij allen, die de Heere Jezus Christus in oprechtheid liefhebben en graag een goed werk in de wereld verrichten.

Ik ben me er wel degelijk van bewust dat het een veelgehoorde opmerking is dat deze vereniging niets uitricht. Voor sommigen lijken de resultaten inderdaad wellicht erg klein en onbeduidend. Ik geloof echter dat degenen die een dergelijke opmerking maken, waarschijnlijk nooit acht hebben geslagen op het bijzondere werk dat deze vereniging verricht. Haar werkterrein is noodzakelijkerwijze een buitengewoon verspreid terrein. Haar medewerkers zijn ver van elkander verwijderd werkzaam. Het werk dat zij verrichten is veel minder duidelijk zichtbaar dan het werk van een grote groep zendingen in Tinnevely of Sierra Leone. Getoetst aan welke normen dan ook: ik geloof dat de vereniging geen enkele inspectie behoeft te vrezen. Haar medewerkers kunnen op verscheidene plaatsen bogen op zichtbare resultaten en roepen overdenking, zelfonderzoek en leergierigheid op in Israël. Op andere plaatsen slagen zij erin om vooroordelen op voorzichtige wijze weg te nemen, zodat

Joden bereid zijn te luisteren naar wat het Evangelie te zeggen heeft. Op weer andere plaatsen roepen zij de mensen op en brengen hen aan de voet van het kruis. Wat er nog meer van te zien is? Grotere resultaten dan deze kunnen toch niet gevonden worden? De plichten behoren ons toe, maar de resultaten komen Gode toe. Ik sluit dit onderwerp af met drie opmerkingen.

Ik bid God dat Hij er een indruk van zal geven in de gedachten van allen die deze verhandeling lezen.

1. In de eerste plaats dring ik er bij alle lezers op aan acht te slaan op de beloften, die God heeft gedaan aan allen die zorg dragen voor Israël. Wat een minachtende wereld ook moge zeggen, de Joden zijn de 'beminden om der vaderen wil.' Van Jeruzalem wordt gezegd dat zij, die u beminnen, wel moeten varen (Ps. 122:6). Van Israël wordt gezegd dat zij die u zegenen, gezegend zullen zijn en zij die u vloeken, vervloekt zullen zijn (Num. 24:9). Deze beloften zijn nog niet van hun kracht ontdaan. We zien deze vervulling in de zegeningen, betoond aan de Engelse kerk sinds de dag, dat de Joodse kwestie ter hand werd genomen. We zien het aan de bijzondere eer die God verleend heeft aan individuele christenen, die met name voor de Joodse zaak hebben gearbeid. Charles Simeon, Edward Bickersteth, Robert M'Cheyne, Haldane Stewart en Dr. Marsh zijn allen treffende voorbeelden van wat ik bedoel. Is er onder u iemand die Gods bijzondere zegen verlangt? Laat hem arbeiden voor de bekering van Israël en de zegen zal niet uitblijven.

2. Ten tweede dring ik er bij de lezer op aan acht te slaan op het feit dat de Heilige Schrift een sterk verband legt tussen de bijeenvergadering van Israël en de wederkomst van de Heere. In een van de psalmen komt dat met name tot uiting. 'Als de Heere Sion zal opgebouwd hebben, in Zijn heerlijkheid zal verschenen zijn' (Ps. 102:17). Waar is de ware gelovige die niet werkelijk uitzielt naar deze dag? Waar is de oprechte christen die niet vanuit het diepst van zijn hart roept: 'Uw koninkrijk kome?' Laten deze allen arbeiden en geven en bidden, zodat het Evangelie vrij baan krije in Israël en Gods Naam verheerlijkt worde. De tijd van de begunstiging van Israël is nauw verbonden met het herstel van alle dingen. Gezegend dat werk hetwelk zal uitmonden in de wederkomst van de Heere!

3. Tenslotte roep ik iedere lezer op, met ernst zijn eigen zaligheid te zoeken. Blijf niet steken in verstandelijke kennis van profetische zaken. Wees niet tevreden met een intellectuele geloofsovertuiging. Beijvert u om uw roeping en verkiezing vast te maken. Onderzoek of uw berouw en uw geloof oprecht en waarachtig zijn. Onderzoek uzelf of u één bent met Christus en Christus in u is en of u gewassen, geheilgd en gerechtvaardigd bent. Of dan de vervulling van Gods beloften aan Israël nog verre is of reeds dichterbij gekomen is: *uw eigen lot zal zeker zijn*. U zult geborgen zijn als de koninkrijken dezer wereld voorbij zijn gegaan. U zult Christus zonder vrees kunnen ontmoeten, als Hij op Zijn tijd wederkeert. U zult uw stem vrijmoedig paren aan de stemmen van hen, die het volgende lied zingen: 'Gezegend is Hij, die komt in den Naam des Heeren.' U zult aanzitten met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk van God en dat nimmermeer verlaten.*

* De inhoud van deze verhandeling werd oorspronkelijk uitgesproken als de Jaarlijkse Prediking voor *de Londense Vereniging ter Bevordering van het Christendom onder de Joden*, in de Rectory Church, te Mary-le-bone, in mei 1868.